

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України «Про акціонерне товариство «Східний
гірничо-збагачувальний комбінат»
(далі – проєкт Закону)

1. Мета

Проєкт Закону розроблено з метою встановлення правових, економічних та організаційних засад утворення, функціонування та особливості формування статутного капіталу акціонерного товариства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» (далі – Товариство) шляхом перетворення державного підприємства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» задля сталого розвитку Товариства, створення сприятливих умов для залучення інвестицій, забезпечення економічної та енергетичної безпеки і захисту інтересів держави.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Підставою прийняття проєкту Закону є необхідність забезпечення виконання заходів, визначених Планом України, схваленим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.03.2024 № 244-р, зокрема в частині удосконалення управління державними компаніями шляхом впровадження реформи корпоративного управління відповідно до міжнародних принципів Організації економічного співробітництва та розвитку щодо перетворення державних підприємств в акціонерні товариства.

Також Планом пріоритетних дій Уряду на 2025 рік, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.09.2025 № 1003-р, передбачено розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроєкту про акціонерне товариство Східний гірничо-збагачувальний комбінат.

Державне підприємство «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» (далі – ДП «СхідГЗК») входить в десятку найбільших виробників урану (2% від світового видобутку) і є єдиним в Україні підприємством, яке забезпечує видобуток уранової руди і виробництво концентрату природного урану, а також забезпечує до 40% потреб в урані українських атомних станцій.

На світовому ринку спостерігається зростання попиту на уран, що вимагає освоєння нових родовищ та свідчить про високу інвестиційну привабливість галузі у довгостроковій перспективі. Враховуючи виклики сьогодення та потребу в розвитку сировинної бази, трансформація уранової галузі надасть можливість створити сприятливі умови для залучення приватного та міжнародного капіталів.

Розвиток виробничих потужностей ДП «СхідГЗК» за рахунок збільшення обсягів видобутку уранової руди та забезпечення потреб в урановому оксидному концентраті на рівні, що еквівалентний обсягам споживання ядерного палива українськими атомними електростанціями, як зазначено в Концепції Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу на період до 2026 року, забезпечить незалежність вітчизняної атомної енергетики від іноземних постачальників уранової продукції.

UB
Міністерство енергетики України
№КМ/1.1-19.1-3344 від 16.02.2026
КЕП: Шмигаль Д. А. 16.02.2026 17:12
514B5C86A1E5DA110400000037A79401B6BB3F05
Сертифікат дійсний з 15.01.2026 14:27 до 15.01.2028 14:27

Проектом Закону враховано особливості діяльності ДП «СхідГЗК» при переході на сучасну модель корпоративного управління, впровадження якої дозволить Товариству стати більш привабливим для інвестування, та, як наслідок, дозволить збільшити обсяг виробництва уранового оксидного концентрату за рахунок збільшення видобутку уранової руди з Новокостянтинівського родовища (на першому етапі до 1500 тон урану на рік, а в перспективі є можливість видобутку урану до 2500 тон на рік) та освоєння нових уранових родовищ, наприклад, Апрельського з продуктивністю не менше 300 тон урану на рік, а також здійснити будівництво нової сірчаноокисотної установки, як для потреб власного уранового виробництва так і потреб промисловості України.

Стабільна робота Товариства забезпечить можливість повністю задовольнити як існуючі потреби ядерної енергетики України в урані так і з урахуванням потреби при добудові 3 та 4 енергоблоків Хмельницької АЕС і в перспективі будівництва 5 та 6 енергоблоків.

Запровадження корпоративної реформи ДП «СхідГЗК» після його перетворення в Товариство:

- посилить прозорість і підзвітність органів управління Товариства, а також забезпечить більшу операційну гнучкість для прийняття рішень, зокрема щодо затвердження штату працівників та фінансового плану, вчинення правочинів (значна частина повноважень щодо прийняття бізнес-рішень буде делегована на рівень виконавчого органу та наглядових рад),

- посилить механізм контролю, ухвалення рішень, ризик-менеджменту, звітування відповідно до кращих світових практик;

- забезпечить стратегічний підхід щодо довгострокового планування корпоративного розвитку;

- збільшить можливість залучення більш кваліфікованих фахівців, як наслідок – збільшення прибутку Товариства та підвищення рівня заробітної плати працівників.

Одночасно, з метою забезпечення розвитку виробництва ДП «СхідГЗК», покращення його фінансового стану шляхом залучення інвестицій, недопущення зупинення діяльності та розпродажу активів єдиного в Україні державного підприємства, яке забезпечує видобуток уранової руди і виробництво концентрату природного урану, а також має стратегічне значення для економіки і безпеки держави, постає необхідність незастосування до Товариства протягом трьох років з моменту його державної реєстрації окремих норм Кодексу України з процедур банкрутства та Закону України «Про виконавче провадження».

Крім того, з метою уникнення ризику порушення провадження у справах про банкрутство, вчинення виконавчих дій та заходів примусового виконання рішень ДП «СхідГЗК» з 1 січня 2026 року до моменту державної реєстрації Товариства відповідні норми внесені до статті 4 «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону.

Слід зазначити, що метою недопущення ліквідації державних підприємств у сфері енергетики, що перебувають у державній власності, 14.01.2025 прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення платоспроможності окремих державних підприємств у сфері

енергетики, що перебувають у критичному стані», яким продовжено мораторій на вчинення виконавчих дій та заходів примусового виконання рішень, а також відкриття провадження у справах про банкрутство щодо ДП «СхідГЗК» до 1 січня 2026 року.

Враховуючи викладене, а також те що ДП «СхідГЗК» є критично важливим для функціонування економіки України та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період, єдиним в Україні підприємством, що здійснює видобуток уранових руд, їх переробку та виробництво уранового оксидного концентрату, необхідного для забезпечення потреб атомних електростанцій України, виникла необхідність у розробленні відповідного проєкту Закону.

3. Основні положення проєкту Закону

Проєкт Закону визначає процедуру утворення акціонерного товариства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат», 100 відсотків акцій якого належать державі, установлює особливості формування статутного капіталу та функціонування Товариства. Засновником Товариства є держава в особі центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в паливно-енергетичному комплексі.

4. Правові аспекти

У цій сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:
Цивільний кодекс України;
Земельний кодекс України;
Закон України «Про Кабінет Міністрів України»;
Закон України «Про акціонерні товариства»;
Закон України «Про управління об'єктами державної власності»;
Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»;
Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні»;
Закон України «Про виконавче провадження».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту Закону не потребує фінансування з державного та/або місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку висловила зауваження щодо різної термінології для опису одного процесу (визначення складу майна, що не вноситься до статутного капіталу). Зазначене зауваження враховано.

Проєкт Закону не потребує публічних консультацій, відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та

реалізації державної політики» та не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проєкті Закону відсутні положення, які:
стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;
стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;
впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;
створюють підстави для дискримінації;
громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадської гендерно-правова експертизи не проводилися.

8. Прогноз результатів

Реалізація Закону дозволить здійснити процедуру перетворення державного підприємства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» на акціонерне товариство державного сектору економіки. Як наслідок, підвищиться ефективність функціонування ядерної галузі України та конкурентоспроможність українського виробника, збільшаться відрахування податків, зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів усіх рівнів.

**Перший віце-прем'єр-міністр України –
Міністр енергетики України**

Денис ШМИГАЛЬ

_____ 2026 року